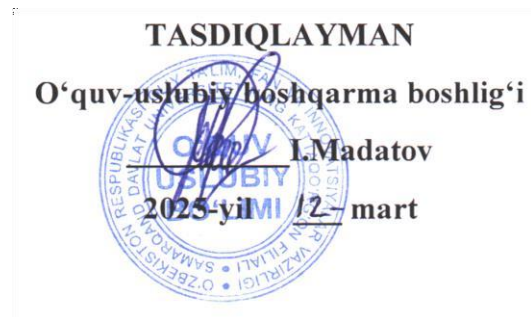

Samarqand davlat universitetning Kattaqo'rg'on filiali Pedagogika va tillarni o'qitish fakulteti 2-bosqich O'zbek tili va adabiyoti yo'nalishi talabalariga bahorgi semestr uchun « Sharq tillari va eski o'zbek yozuvi» fanidan yakuniy nazorat savollari

Imtihon shakli: yozma,og'zaki

No	Mavzu	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1- rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2- rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘lmaydi).	4-QISM qism “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3- rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmalar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo‘ladi (tayanch iborasi bo‘lmaydi).	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o‘qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to‘liq anglashga yo‘naltiradigan savollardan iborat bo‘ladi (tayanch
----	-------	---	--	--	---	---

						iborasi bo‘lmaydi).
1.	“Sharq tillari va eski o‘zbek yozuvi” fanining maqsad va vazifalari. Fors tilining tarixiy taraqqiyot davrlari: (qadimgi, o‘rta davr, yangi). Arab yozuviga xos xususiyatlar. Eski o‘zbek yozuvining shakllanishi. Arab alifbosi, grafikasi va uning oziga xos xususiyatlari.	Fors tilining rivojlanishi haqida ma’lumot bering. (Tehron dialekti, hozirgi fors tili)	Sharqiy guruh eroniy tillariga qaysi tillar kirishi haqida ma’lumot bering. (Yevropa tillari, eroniy tillar)	Qadimiy fors tili xususiyatlari va ishlatilish davri haqida bayon qiling	Dariy tilida qanday bebaho yozma yodgorliklar yaratilganligini misollar yordamida asoslab bering.	Arab yozuviga xos xususiyatlarni misollar yordamida tushuntirib bering.
2.		Fors tilining tarixiy taraqqiyot davrlari: haqida ma’lumot bering (qadimgi, o‘rta davr, yangi)	G‘arbiy guruh eroniy tillariga qaysi tillar kirishi haqida ma’lumot bering (Yevropa tillari, eroniy tillar)	Dariy tili rivojlanishi haqida ma’lumot bering. (qadimgi va o‘rta davr fors tili)	Fors-tojik adabiyotida o‘z o‘rniga ega bo‘lgan ijod ahli haqidagi fikrlaringizni bayon qiling.	Arab alifbosiga forslar tomonidan kiritilga harflar haqidagi fikrlaringizni asoslab bering.
3.	Munfasil (ikki shaklli) harflar haqida ma’lumot. Muttasil (to‘rt shaklli) harflar haqida ma’lumot. Ularning grafik va fonetik	Munfasil harflar haqida ma’lumot bering. (ikki shaklli. O‘zidan oldingi harfla, o‘zidan keying harflar)	Muttasil harflar nechta ekanligini ayting va harflarni sanab izohlab bering. (to‘rt shaklli. O‘zidan oldingi harfla, o‘zidan keying harflar)	Alif harfining xususiyatlari va uning yozilishi haqida ma’lumot bering	Husnixat asosida pe harfini yozib bering. Alif harfi qatnashgan so‘zlarga misollar yozing.	Husnixat asosida be harfini yozib bering. Alif harfi qatnashgan so‘zlarga misollar yozing.
4.	xususiyatlari. ¹ Alif harfi. Arab alifbosidagi eng birinchi harfning grafik va fonetik	Muttasil harflar haqida ma’lumot bering. (to‘rt shaklli. O‘zidan	Munfasil harflar nechta ekanligini ayting va harflarni sanab izohlab	Be harfining xususiyatlari va uning yozilishi	Maddli alif va uning ishlatilishi haqida ma’lumot bering.	Husnixat asosida ali harfini yozib bering. Alif harfi qatnashgan

	xususiyatlarini tushuntirish. ب Be harfi. پ Pe harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Yangi lugʻatlarni oʻzlashtirish.	oldingi harflar, keying harflar)	bering.. (ikki shaklli. Oʻzidan oldingi harflar, oʻzidan keying harflar)	haqida maʼlumot bering	Javobingizni misollar yordamida asoslang.	soʻzlarga misollar yozing.
5.	ت Te harfi. ث Se harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Yangi lugʻatlarni oʻzlashtirish.	Se harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Te harfining xususiyatlari va uning yozilishi haqida maʼlumot bering	Husnixat asosida Se harfini yozib bering. Se harfi qatnashgan soʻzlarga misollar yozing.	Te harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring	Eski yozuvdagi matnni hozirgi yozuvda koʻchirib bering
6.	xususiyatlarini tushuntirish. Yangi lugʻatlarni oʻzlashtirish.	Te harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Se harfining xususiyatlari va uning yozilishi haqida maʼlumot bering	Husnixat asosida Te harfini yozib bering. Te harfi qatnashgan soʻzlarga misollar yozing.	Se harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring	Eski oʻzbek yozuvidagi matnni oʻqib bering.
7.	: ج Jim harfi. Ushbu harfning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Yangi lugʻatlarni oʻzlashtirish.	Jim harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Hoyi hutti harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Husnixat asosida Chim harfini yozib bering. Cim harfi qatnashgan soʻzlarga misollar yozing.	Se harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring	Jim harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring
8.	چ Chim harfi. Ushbu harfning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Yangi lugʻatlarni oʻzlashtirish.	Chim harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Xe harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering.	Husnixat asosida Jim harfini yozib bering. Jim harfi qatnashgan soʻzlarga misollar yozing.	Hoyi hutti harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring	Chim harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring

	xususiyatlarini tushuntirish. Yangi lugʻatlarni oʻzlashtirish. ح Hoyi huttiy harfi. خ Xe harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Husnixat mashqlari. Yangi lugʻatlarni oʻzlashtirish.	tovush, nutq (aʼzolari)	(harf, tovush, nutq aʼzolari)	soʻzlarga misollar yozing.		
9.	Harakatlar. Fatha yoki zabar, kasa yoki zir, zamma yoki pish. Satr osti va satr usti belgilari. Tashdid, hamza, tanvin, madda, sukun, vasla. Bu belgilarning xususiyatlari va imlosi.	Harakatlar va ularning ahamiyati haqida umumiy maʼlumot bering.	Fatha belgisi va uning ishlatilishi haqida maʼlumot bering. (Harakat, arab tili, qisqa unli, tovush ifodasi)	Sukun belgisi va uning ishlatilishi haqida maʼlumot bering.	Satr usti belgilarini yozuvda qoʻllab soʻzlar yozing.	Eski oʻzbek yozuvidagi matnni oʻqib bering
10.	hamza, tanvin, madda, sukun, vasla. Bu belgilarning xususiyatlari va imlosi.	Kasa belgisi va uning ishlatilishi haqida maʼlumot bering. (Harakat, arab tili, qisqa unli, tovush ifodasi)	Tashdid belgisi va uning ishlatilishi haqida maʼlumot bering. (Harakat, arab tili, qisqa unli, tovush ifodasi)	Zamma belgisi va uning ishlatilishi haqida maʼlumot bering.	Satr osti belgilarini yozuvda qoʻllab soʻzlar yozing.	Eski oʻzbek yozuvidagi matnni oʻqib bering
11.	ذ Dol harfi. ز Zol harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini	Dol harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Re harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Je harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering.	Ze harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring	Dol harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring

	tushuntirish. Yangi lugʻatlarni	tovush, nutq (aʼzolari)				
12.	oʻzlashtirish. Re harfi. ز Ze harfi. Je harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Yangi lugʻatlarni oʻzlashtirish.	Zol harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Ze harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Zol harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring	Re harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring	Je harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring
13.	س Sin harfi. ش Shin harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Yangi lugʻatlarni oʻzlashtirish.	Shin harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Shin harfining qismlari, sin harfidan farqi, satr chizigʻiga nisbatan joylashishi haqida maʼlumot bering. Husnixat asosida yozib bering. (Harf, harf qismlari, satr chizigʻI)	Husnixat asosida Sin harfini yozib bering. Sin harfi qatnashgan soʻzlarga misollar yozing.	Sin harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring	Eski oʻzbek yozuvidagi matnni oʻqib bering
14.	xususiyatlarini tushuntirish. Yangi lugʻatlarni oʻzlashtirish	Sin harfining tovush ifodasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, nutq aʼzolari)	Sin harfining qismlari, shin harfidan farqi, satr chizigʻiga nisbatan joylashishi haqida maʼlumot bering. Husnixat asosida yozib bering. (Harf, harf qismlari, satr chizigʻI)	Husnixat asosida Shin harfini yozib bering. Shin harfi qatnashgan soʻzlarga misollar yozing.	Shin harfi qatnashgan soʻzlarni hozirgi yozuda koʻchiring	Eski oʻzbek yozuvidagi matnni oʻqib bering

15.	ص Sod harfi. ض Zod harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish.	Sod harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, nutq a'zolari)	To harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, nutq a'zolari)	Husnixat asosida Sod harfini yozib bering. Sod harfi qatnashgan so'zlarga misollar yozing.	Sod harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring	To harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring
16.	Husnixat mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish. ط To harfi. ظ Zo harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Husnixat mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish.	Zod harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, nutq a'zolari)	Zo harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, nutq a'zolari)	Husnixat asosida Zod harfini yozib bering. Zod harfi qatnashgan so'zlarga misollar yozing.	Zod harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring	Zo harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring
17.	ع Ayn harfi. غ G'ayn harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Husnixat mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish.	Ayn harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, nutq a'zolari)	G'ayn harfining qismlari, ayn harfidan farqi, satr chizig'iga nisbatan joylashishi haqida ma'lumot bering. Husnixat asosida yozib bering. (Harf, harf qismlari, satr chizig'I)	Husnixat asosida Ayn harfini yozib bering. Ayn harfi qatnashgan so'zlarga misollar yozing.	G'ayn harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring	Eski o'zbek yozuvidagi matnni o'qib bering
18.		G'ayn harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering.	Ayn harfining qismlari, g'ayn harfidan farqi, satr	Husnixat asosida G'ayn harfini yozib bering.	Ayn harfi qatnashgan	Eski o'zbek yozuvidagi matnni o'qib bering

		bering. (harf, tovush, a'zolari) nutq	chizig'iga nisbatan joylashishi haqida ma'lumot bering. Husnixat asosida yozib bering. (Harf, harf qismlari, satr chizig'I)	G'ayn harfi qatnashgan so'zlarga misollar yozing.	so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring	
19.	ف Fe harfi. ق Qof harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Husnixat	Fe harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, a'zolari) nutq	Kof harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, a'zolari) nutq	Husnixat asosida Kof-u lom harfini yozib bering. Kof-u lom harfi qatnashgan so'zlarga misollar yozing.	Qof harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring	Gof harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring
20.	mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish. ك Kof va گ Gof harfi. Ushbu harfning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Husnixat mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish.	Qof harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, a'zolari) nutq	Gof harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, a'zolari) nutq	Husnixat asosida Kof-u alif harfini yozib bering. Se harfi qatnashgan so'zlarga misollar yozing.	Fe harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring	Kof harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring
21.	ل Lom harfi. م Mim harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik	Lom harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf,	Nun harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering.	Husnixat asosida Mim harfini yozib bering. Mim harfi qatnashgan	Mim harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring	Eski o'zbek yozuvidagi matnni o'qib bering

	xususiyatlarini tushuntirish.	tovush, nutq a'zolari)	(harf, tovush, nutq a'zolari)	so'zlarga misollar yozing.		
22.	Husnixat mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish. ن Nun harfi. Ushbu harfning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Husnixat mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish.	Mim harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, nutq a'zolari)	Kof-u lomning yozuvdagi ifodasi haqida ma'lumot bering. Kof-u lom birikmasini yozib bering.(harf, tovush, nutq a'zolari)	Husnixat asosida Nun harfini yozib bering. Nun harfi qatnashgan so'zlarga misollar yozing.	Lom harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring	Nun harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring
23.	و Vov harfi. Ushbu harfning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Husnixat mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish. Hoi harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Husnixat mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish.	Vov harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, nutq a'zolari)	Hoi harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, nutq a'zolari)	Husnixat asosida Yo harfini yozib bering. Yo harfi qatnashgan so'zlarga misollar yozing.	Yo harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring	Yo harfi qatnashgan so'zlar qatnashgan so'zlarda o'zingiz matn tuzing.
24.	mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish. Hoi havvaz harfi. و Yo harfi. Ushbu harflarning grafik va fonetik xususiyatlarini tushuntirish. Husnixat mashqlari. Yangi lug'atlarni o'zlashtirish.	Yo harfining tovush ifodasi haqida ma'lumot bering. (harf, tovush, nutq a'zolari)	Vov harfining turli tovushlar ifodasi uchun xizmat qilishini misollar yordamida tushuntiring.(undosh, unli, alif)	Husnixat asosida Vov harfini yozib bering. Vov harfi qatnashgan so'zlarga misollar yozing.	Hoi havvaz harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring	Vov harfi qatnashgan so'zlarni hozirgi yozuda ko'chiring

	lugʻatlarni oʻzlashtirish					
25.	Shamsiy va qamariy harflar. Izofa. Arab izofasi haqida maʼlumot. Arab izofasining ifodalanishi,	Shamsiy harflar haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, artikl, izofa)	Fors izofasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, artikl, izofa)	Eski oʻzbek yozuvidagi matnni oʻqib bering	Forsiy izofali birikmalarga namunalar yozib bering	Eski oʻzbek yozuvidagi forsiy izofali birikmalarni hozirgi yozuvda koʻchiring.
26.	oʻqilishi. Izofali birikmalar. Fors izofasi haqida maʼlumot. Fors izofasining ifodalanishi, oʻqilishi	Qamariy harflar haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, artikl, izofa)	Arab izofasi haqida maʼlumot bering. (harf, tovush, artikl, izofa)	Eski oʻzbek yozuvidagi matnni oʻqib bering	Arabiy izofali birikmalarga namunalar yozib bering	Eski oʻzbek yozuvidagi arabcha izofali birikmalarni hozirgi yozuvda koʻchiring.
27.	Eski oʻzbek yozuvida raqamlarning ifodalanishi. Arab raqamlarining oʻzgarishi. Yozma yodgorliklarda	Eski oʻzbek yozuvida 1, 2, 3, 4, 5 raqamlarning ifodalanishi haqida maʼlumot bering. (1, 2, 3, 4, 5)	Abjad hisobi va uning ahamiyati haqida maʼlumot bering. (abjad hisobi, harflarning raqamlarni ifodalashi)	Abjad hisobida ALIF, BE, TE harflarining raqamlarni ifodalshini tushuntiring.	Abjad hisobida To, Dol, Zol harflarining raqamlarni ifodalshini tushuntiring.	Eski oʻzbek yozuvidagi matnni oʻqib bering
28.	arab raqamlarining qoʻllanishi. Abjad hisobi. Son tushunchasining harflar bilan ifodalanishi. Yozma yodgorliklarda va mumtoz adabiyotda abjad	Eski oʻzbek yozuvida 6, 7, 8, 9, 10 raqamlarining ifodalanishi haqida maʼlumot bering. (6, 7, 8, 9, 10)	Abjad hisobining mumtoz adabiyotdagi ahamiyati haqida maʼlumot bering. (abjad hisobi, harflarning raqamlarni ifodalashi)	Abjad hisobida Jim, Fe, Qof harflarining raqamlarni ifodalshini tushuntiring.	Abjad hisobida Ayn, Gʻayn, Sin harflarining raqamlarni ifodalshini tushuntiring.	Eski oʻzbek yozuvidagi matnni oʻqib bering

	hisobining ahamiyati.					
29.	Harfiy san'atlar. Mumtoz adabiyotda harfiy san'atlardan foydalanish. Tajnis va muvashshax. Lug'z va chiston. Bunda arab	Mumtoz adabiyotda harfiy san'atlar va tashbehlarda harflardan foydalanishning ahamiyati haqida ma'lumot bering. (Dol, Alif)	Xattotlar va xattotlik maktablari haqida ma'lumot bering. (husnixat egasi, Mashhadiy)	Mumtoz adabiyotdagi tajnis san'ati haqida ma'lumot bering.. Misollar yordamida tushuntiring.	Eski o'zbek yozuvidagi matnni hozirgi yozuvda ko'chirib bering	Eski o'zbek yozuvidagi matnni o'qib bering
30.	Harflardan foydalanish. Xattotlar va xattotlik maktablari. Arab yozuvi turlari	Mumtoz adabiyotda harfiy san'atlar va tashbehlarda harflardan foydalanishning ahamiyati haqida ma'lumot bering. (Mim, Nun)	Mashhur xattotlar va xattotlik qurollari haqida ma'lumot bering. (Qalam, qog'oz, miqroz)	Mumtoz adabiyotdagi ta'rix san'ati haqida ma'lumot bering.. Misollar yordamida tushuntiring.	Eski o'zbek yozuvidagi matnni hozirgi yozuvda ko'chirib bering	Eski o'zbek yozuvidagi matnni o'qib bering